

EL VALLÉS

Setmanari autonomista

Preus de subscripció

ESPAÑA, trimestre, 1'50 Ptas.
 EXTRANGER, semestre. 4'50 »
 Número corrent, 10 cèntims. Atrassat, 20 id.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Bletjós, 31. - GRANOLLERS

Anuncis y reclams, á preus convencionals.

No s'admeten escrits sense firma.

ELS ORIGINALS NO S' TORNEN

Les vies de comunicació en la nostra Comarca

VII

Els ferro-carrils

Allá per l'any 1854 s'inaugurá la línia de Barcelona á Granollers ab el nom de "Camí de ferro del Nord"; feya tot just sis anys que s'havía inaugurat la de Mataró. Creyém que ni l'una ni l'altra van esser construïdes ab ulterior propòsit, com tampoch á bon segur ho fou posteriorment la de Martorell; sembla que allavors no deuria existir altra intenció que la de unir Barcelona ab les poblacions properes. Y no es estrany, perquè en aquella fetxa encara no havía prés un grós increment la construcció de ferro-carrils á Europa. Se passá bastant temps fins que la Empresa del de Mataró se proposés prollongar la vía per Calella cap á Girona; y aquí comensen els colossals errors. Si els homes que 'ns han governat haguessen estat á la altura de la seva missió, si haguessen sigut gent superior, dotada dels necessaris coneixements y sobretot de clarividencia, els d'aquella época no hauríen permés que cada Empresa ó Companya fes lo que bé li semblaba, sinó que hauríen estudiat y formulat un plan de línies generals, l'hauríen imposat y els ferro carrils s'hagueren construït baix una idea racional y no al capritxo de qualsevol Empresa á qui semblaba que de qualsevol punt se podia dirigir, ab profit de tothom, á tot arreu; d'aquella manera no s'hauríen realisat tants disbarats evitantse en conseqüencia tantíssimes ruïnes. En quant á lo que 'ns atany, es indubtable que al procedir al estudi d'un plan s'hauría vist que la línia viable mes curta pera anar á Girona era per l'interior, com ja ho era en la época romana; durant tant temps no s'hauría anat á Valencia per Martorell, com tampoch s'hauría sortit de Barcelona per el Portal Nou pera anar cap á Madrid.

La actual línia de Granollers, s'hauría desviat á Montmeló pera seguir la conca del Mogent cap á Hostalrich y de Montmeló hauría continuat per Granollers vers al nord cap á Vich, cap á Ripoll.

Mes no fou aixís, cada Empresa va fer lo que li va donar la gana, se construïren línies per mal compresos interessos de les mateixes Empreses ó de particulars, y fins se'n construïren per amor propi d'algunes personalitats; en rés ni enloch se vegé may la ma potent y directiva del Estat, s'aprovaren els

projectes sens exámen, sens prévia consulta á ningú, y el país pot ostentar una série de ferro carrils esguerrats en quals terraplens han quedat soterrats el benestar y la fortuna d'innúmerables families. Y lo pitjor es que l'Estat ha seguit la mateixa conducta, deixa fer á les Empreses tot lo que volen! *Nulla re-demptio.*

Mes, deixemnos d'aquest género de consideracions que á rés conduïxen ja que no hi ha remey, y passém á veurer quals son les comunicacions ferro-viaries de la nostra comarca.

La línia coneguda per Ferro carril de Fransa es una línia de debó; ja son primitiu trassat, encara que de l'anterior régimen, se veu que va esser fet ab la ma dreta. L'emplacament de l'estació de Granollers corrobora lo que tením dit, aixó es, que no hi havía intenció de portarla á Cardedeu, de lo contrari el trassat hauría prés mes el repeu de la serra pera guanyar altura. Avuy se diu que existeix el propòsit de variar-lo en aquest sentit á ff de millorar la vía y poder urbanisar els immensos terrenos que quedarien entre la població y el ferro carril. No sabém lo que sobre aquest particular hi ha de cert, creyém que 's tracta de ressucitar el projecte, que farà cosa de dotze ó catorze anys va esser presentat y proposat al senyor Planás per els senyors don Joseph Piñol y don Joan Xiol. De realisarse Granollers guanyaría molt, si es que no se 'ls ocorregués edificarhi una Barceloneta.

No obstant de reconeixer que 's tracta de una línia séria no's deixa de notarshi moltíssimes deficiències. Les estacions, escepció feta de la de Mollet, son mesquines; particularment la de Moncada no 's compren com se trova en lo mateix estat que en 1854. Falten magatzems pera les mercancies y senzills tinglados pera resguardar el material de la intemperie, sobre tot de la destructora ocasió del sol; de haberhi aquestos coberts l'Empresa ne surtiría beneficiada y els passatgers no 's trobarfan moltes vegades ab la molestia de ficarse á un forn al entrar á un vagó.

El material móvil es excelent, sobre tot als vagons de viatgers en els trens generals, y aixó no es nou, ja fa molt temps que van apareixer uns cotxes belgues de molta solidesa y elegancia, que no tenien altre defecte que 'l de resultar un poch massa reclosos donat el nostre clima, pero tením que confessar que en els adquirits ab posterioritat aquest defecte ha quedat subsanat, reunint la Companya un material móvil que no es superat pas per les línies franceses.

L'establiment de una doble vía s'imposa, lo menys fins á Granollers si's vol que'l ser-

vey de trens estigui en relació ab la vida y moviment de la comarca vallesana, y diem fins á Granollers no'per que no fos convenient en major trajecte sino que en aquesta primera secció de la via, ja está feta l'esplanació y construïdes les obres de fábrica pera les dues vies, no faltanhi altra cosa que'ls trams metàlichs en els ponts.

Terminarém aquestes severes indicacions manifestant que es de confiar que l'intelligent enginyer D. Eduart Maristany presti al Vallés la mateixa atenció que li ha merescut la Costa ahont; ab general aplauso, ha lograt establir una línia verament europea.

Joseph M.ª DRAPER.

La Ametlla.

El Castell de La Roca

A la distingida senyora donya Francisca Estrany, viuda de Alomar.

Al bell cim d'un turó rublert d'alzines
 abrigades per l'eura tes ruïnes
 reben tristes el bes del sol ponent,
 que pels ríchs finestrals rioler davalla,
 mentre espessa verneda n'envolcalla
 ab sa sombra'l cristall del fresch Mogent.

La Roca ton racer s'asseu tranquila
 ab posat escayent d'antiga vila
 que conserva dels vells la fe y virtuts.
 L'estèrnall de ses cases alegroyes
 ab orgull mostra al món tant rares joyes
 ennoblint-se ab el brill de tos escuts.

A tos peus, com catifa matisada,
 horta hermosa s'hi extén, tendra y gemada,
 que t'enrotlla ab corona de verdor;
 y a lo lluny, com heralts d'antigues gestes,
 del Sèllechs y Montseny les altes crestes
 semblen dar-te constant guardia d'honor.

Es tant noble y gentil el teu aspecte,
 que, encisat, fins el temps els murs respecte
 que honraren els Montclús, Lleis y Guillemes.
 Dels Cabreres y Marques palau fores,
 prenent-te 'ls braus Torrelles aleshores
 per ferm casal y fortalesa ensems.

Fidel sempre á la Patria catalana,
 dels traïdors vares ser-ne la fossana
 quan se creyen furtar lligítims drets.
 ¡ Qui cinch segles pogués tornar enrera
 y posar-se á aixopluch de la senyera
 que onejava al més alt de tos marlets!

¡ Ab quin odi y rencor foren tenyides
 tes parets per la sanch dels fraticides,
 defensors del despòtich Joan segon,